Українські бібліотеки і пандемія COVID-19

Непередбачуваність у вигляді епідемії коронавірусу поставила бібліотеки України у ситуацію швидкого реагування і розвитку онлайнових сервісів. Бібліотечні установи закриваються на карантин, користувачі стають віддаленими, але від того не менш важливими та потрібними. Як діяти бібліотечним фахівцям у такій ситуації, як організувати дистанційну роботу бібліотеки?

Що пропонують бібліотеки України своїм користувачам під час вимушених канікул? Найперше, радять зберігати спокій та читати онлайн з користю для саморозвитку та без ризику зараження. Радять за допомогою онлайн-сервісів та ресурсів підібрати книги для читання, ознайомитись з повнотекстовими виданнями, здобути та перевірити нові знання за допомогою інтерактивних вправ, отримати допомогу віртуальних бібліографів, знайти необхідні матеріали для дистанційного навчання.

Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого пропонує скористатися своїми онлайновими інформаційними ресурсами: електронним каталогом, базами даних, електронною бібліотекою «Культура України», віртуальною довідкою та виставками нових надходжень документів. Вона дає поради колегам як продовжувати надавати просвітницькі та інформаційні послуги залежно від можливостей кожної бібліотеки. Детальніше див. https://nlu.org.ua/ .

Національна бібліотека України для дітей надає своїм користувачам інформацію про сайт бібліотеки, блоги та сторінки в соціальних мережах, електронні ресурси, такі як Ключ (краща література юним читачам), електронний каталог, електронна бібліотека, Книжкограй, інтерактивні та інтернет-ресурси, пропонує віртуальну довідку та нагадує про інтернет-безпеку для дітей.

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського на новому інформаційному сервісі

«Електронна вітрина нових надходжень» демонструє електронні виставки книг.

Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка КПІ імені Ігоря Сікорського та інші університетські бібліотеки також пропонують користувачам електронні ресурси – бази даних для навчання та досліджень, пошукові системи, веб-портали, репозитарії тощо.

І ще багато прикладів креативності українських бібліотек наведено на порталі УБА (https://bit.ly/2xYcbrJ
).

Бібліотеки та бібліотекарі – надійні партнери влади в інформуванні місцевих спільнот щодо профілактики та боротьби з поширенням коронавірусу COVID-19. Потрібно не забувати про критичне ставлення до інформації, адже інформація – рятує, а дезінформація – шкодить. Уміння брати інформацію з надійних джерел, порівнювати й критично осмислювати її, відсіювати неправду і дезінформацію стає основою індивідуальної і колективної безпеки. Бібліотекарі як фахівці з інформації повинні розрізняти неправдиву інформацію та навчати цьому своїх користувачів.

Майже мільярд людей по всьому світу змушені не покидати власні домівки, щоб запобігти поширенню коронавірусу. Вірус мутує, тому визначити межі карантину важко. Це деякою мірою тест на нашу людяність. Бібліотеки, особливо в невеликих населених пунктах, можуть допомогти людям не відчувати себе самотніми.

З часом епідемія закінчиться, але світ після епідемії буде іншим. Вочевидь, частка цифрових технологій і темпи їхнього зростання будуть збільшуватись. Віддалена робота та віртуальні сервіси можуть стати нормою. Більше уваги буде приділятись екології, поширенню здорового способу життя, профілактиці та превентивним заходам.

Можливо більше уваги люди стануть приділяти регіональному розвитку. Окрім того, коронавірус серйозно вплине на світову економіку та призведе до фінансової кризи. Криза збільшить безробіття, повернення трудових мігрантів, можливо деякий час частина персоналу установ та організацій буде у відпустках.

Все це так чи інакше зачепить Україну і не зможе не позначитись на бібліотечній справі. Уже зараз потрібно аналізувати ці виклики та перспективи, продумувати стратегію розвитку бібліотечної справи і кожної окремої бібліотеки після пандемії та економічної кризи. Карантин вивільняє для цього час. Залишайтесь здорові та працюйте на перспективу!

Тетяна Богуш, членкиня Президії ВГО Українська бібліотечна асоціація
БібліоТека. Бюлетень Української бібліотечної асоціації, №1, 2020 р.